

Ný og endurbætt spenaeinkunn

Á síðastliðnu húgreinapingi Deildar kúabænda var því beint til fagráðs í nautgripaparækt að stefna að því að spenar á mjólkurkúm verði hvorki styttri né grennri en orðið er.

Kynbótamat er reiknað fyrir spenalengd, spenabykkt og spenastöðu og eru einkunnir á línulegum skala (1-9) úr kúaskoðunum notaðar til grundvallar. Inn í heildarspenaeinkunn gildir kynbótamat fyrir spenalengd 30%, spenabykkt 30% og spenastöðu 40%. Fram til þessa hafa því gripir sem gefa fyrirheit um stutta, granna og þétta spena fengið hæstu heildareinkunn fyrir spena. (Einkunn fyrir spenabykkt er snúið við í heildareinkunn og því er valið fyrir grönnum spenum).

Nýtt kynbótamat var reiknað í júní og við birtingu þess var í fyrsta skipti tekin í notkun ný heildarspenaeinkunn sem þróuð var af Þórdísi Þórarinsdóttur RML, Agli Gautasyni doktorsnema og Jóni Hjalta Eiríkssyni doktorsnema. Ný einkunn miðast við að kjörgildi spenalengdar sé 5,5, kjörgildi spenabykktar sé 5 og kjörgildi spenastöðu sé 5. Gripir sem sýna sem minnst frávik frá þessum kjörgildum í kynbótamati fá hæstu einkunnirnar í nýrri heildarspenaeinkunn og gripir sem sýna frávik frá kjörgildum fá lægri einkunnir. Þetta verður kannski best skýrt með dæmum.

Jarfi 16016 er gott dæmi. Þar er á ferðinni naut sem gefur hæfilega spena hvað lengd varðar, vel setta en granna. Í síðustu prentuðu nautaskrá var hann með 102 fyrir spenalengd, 43 fyrir spenabykkt og 130 fyrir spenastöðu. Samsett spenaeinkunn reiknaðist þá 130 og má glöggst sjá á því að eldri spenaeinkunn hampaði stuttum og grönnum spenum. Í kynbótamatinu sem keyrt var núna í júní með nýrri spenaeinkunn er Jarfi með 101 fyrir spenalengd, 45 fyrir spenabykkt og 133 fyrir spenastöðu. Ný spenaeinkunn reiknast 97. Þarna má sjá að Jarfi nýtur hæfilegra spena að lengd og góðrar spenastöðu en er nú refsað fyrir granna spena.

Annað dæmi er Ýmir 13051 sem er nú með hæstu spenaeinkunnina. Hann var áður með 109 fyrir spenalengd, 97 fyrir spenabykkt og 137 fyrir spenastöðu. Spenaeinkunn reiknaðist þá 118. Í matinu nú er Ýmir 13051 með 110 fyrir spenalengd, 101 fyrir spenabykkt og 132 fyrir spenastöðu, m.ö.o. hæfilega langa og þykka spena og vel setta. Ný spenaeinkunn reiknast nú 138 sem sýnir að nýja einkunnin hampar þeim nautum sem gefa hæfilega spena betur en fyrri einkunn gerði.

Þetta má einnig sjá mjög vel hjá Bamba 08049 sem var með 121 fyrir spenalengd, 76 fyrir spenabykkt og 104 fyrir spenastöðu, sem sagt frekar stutta og granna spena. Spenaeinkunn

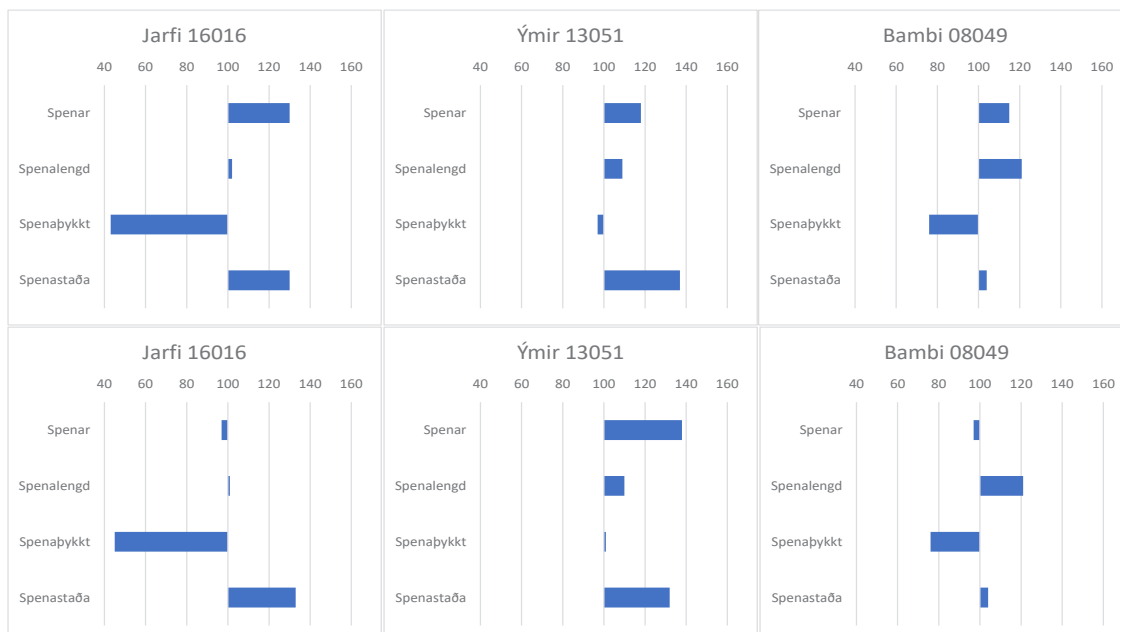
reiknaðist þá 115. Bambi er nú með 121 fyrir spenalengd, 76 fyrir spenabykkt og 104 fyrir spenastöðu, það er hann hefur ekkert breyst í einkunnum enda dætrafjöldi orðinn slíkur að ekki var von á því. Ný spenaeinkunn reiknast hins vegar nú 97 og sýnir vel áhrif þess að refsar fyrir frávik frá kjörgildum. Dætur

Bamba eru, eins og áður sagði, með frekar stutta og granna spena og nýja einkunnin tekur betur tillit til þess.

Það er von okkar hjá RML og fagráðs í nautgripaparækt að með breytingum á spenaeinkunn náum við að snúa við þeirri þróun að minnka spenana um of. Markmiðið er að sjálfsögðu að spenar kúnna séu

hæfilega langir/stuttir og hæfilega þykkir/grannir og vel settir. Nýja spenaeinkunnin lýsir því markmiði betur og ætti því að gagnast okkur vel í vali nautanna.

Guðmundur Jóhannesson og Þórdís Þórarinsdóttir, ráðunautar RML.

Spenaeinkunnir Jarfa 16016, Ýmis 13051 og Bamba 08049 fyrir og eftir breytingu á spenaeinkunn, fyrir breytingu að ofan, eftir breytingu að neðan.